

Päätettävä tässä kokouksessa

13

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamisesta 1–3-vuotiaisiin lapsiin ja Helsinki-lisän määrän ko- rottamisesta

Pöydälle 03.09.2024

HEL 2024-007963 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta valtuutettu Mika Ebelingin talousarvioaloitteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän laajentamista 1–3-vuotiaisiin lapsiin ja Helsinki-lisän määrän korottamista 320 euroon vuoden 2025 alusta alkaen:

Perheillä on mahdollisuus valita joko lapsen hoitaminen kotona tai päiväkodissa tai perhepäiväkodissa tarjottava varhaiskasvatus. Lapsen hoitamiseen kotona perhe voi käyttää kotihoidon tukea tai palkata hoitajan yksityisen hoidon tuen avulla. Perhevapaaudistuksen voimaantulon 1.8.2022 jälkeen alle 3-vuotiaasta lapsesta maksettavaa kotihoidontukea on voinut saada siitä alkaen, kun lapsi on noin kuuden kuukauden ikäinen. Koska lapsen syntymästä alkavat vanhempainvapaat on mahdollista jaksottaa useaan jaksoon siihen saakka, kun lapsi täyttää 2 vuotta, perhe on voinut halutessaan saada kotihoidontukea jo vanhempainrahajaksojen välissä.

Varhaiskasvatukseen lapsella on oikeus yhdeksän kuukauden iästä alkaen. Varhaiskasvatuspalveluissa perhe voi hyödyntää yksityisen hoidon tukea yksityiseen varhaiskasvatukseen tai hakeutua kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti osana vuoden 2019 talousarviota kotihoidontuen Helsinki-lisän poistamisesta yli 2-vuotiailta. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan päätöksellä 18.12.2018 kotihoidon tuen Helsinki-lisä poistettiin yli 2-vuotiailta 1.5.2019 alkaen. Päätöksellä haluttiin vahvistaa Helsingin kaupungin strategian mukaista toimintaa ja osana sitä varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista. Vuoden 2021 talousarvioon sisältyi kotihoidon tuen Helsinki-lisän rajaaminen alle 1-vuotiaisiin lapsiin 1.6.2021 alkaen, ja 15.12.2020 kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti Helsinki-lisän rajaamisesta talousarvion mukaisesti. Helsinki-lisän rajaaminen oli yksi talousarvion tuottavuustoimista. Kotihoidon tuen Helsinki-lisän ehtoja muutettiin tuolloin siten, että Helsinki-

lisänä maksetaan 264 euroa kuukaudessa alle 1-vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta, josta maksetaan kotihoidon tukea.

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä osuudesta, johon kuuluvat hoitoraha 377,68 euroa ja sisaruksista maksettava 113,07 euroa / 72,66 euroa, sekä tulosidonnainen hoitolisä 0–202,12 euroa. Lisäksi kunnalla on mahdollisuus maksaa kuntalisää (Helsinki-lisä). Perheen koko ja bruttotulot vaikuttavat lakisääteisen hoitolisän määrään. Kotihoidon tuen lakisääteiset osat maksetaan edelleen alle 3-vuotiaista lapsista. Helsinki maksaa lakisääteisten osien lisäksi Helsinki-lisää 264 euroa alle 1 -vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta, josta maksetaan kotihoidon tukea.

Kotihoidon tukea Helsinki-lisineen haetaan Kansaneläkelaitokselta (Kela). Kela hoitaa sekä lakisääteisen osan että Helsinki-lisän maksamisen kunnan kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti ja laskuttaa kuntaa tekemiensä kotihoidon tukipäätösten kustannusten mukaisesti. Kotihoidon tukea ei voi saada lapsesta, joka on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Alle 3-vuotiaiden lasten määrä Helsingin varhaiskasvatuksessa ei ole vähentynyt, mutta osuuden kasvu on hidastunut. Vuoden 2023 aikana suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden osuus oli keskimäärin 25,1 prosenttia ja osuus kasvoi 1,9 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Vuoden 2024 aikana alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut keskimäärin 0,4 prosenttiyksikköä vuoteen 2023 verrattuna. Vuoden 2023 aikana ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden osuus oli keskimäärin 28 prosenttia ja osuus kasvoi 3,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Vuoden 2024 aikana alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut keskimäärin 1,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2023 verrattuna. Samaan aikaan alle 3-vuotiaiden määrä on väestötasolla vähentynyt syntyvyyden laskun seurauksena, mikä selittää osaltaan alle 3-vuotiaiden osuuden kasvun hidastumista.

Kustannusvaikutukset

Kotihoidon tukea saavia alle 3-vuotiaita lapsia ennustetaan Helsingissä olevan vuoden 2025 aikana noin 3900. Alle 1-vuotiaita kotihoidon tukea saavia heistä arvioidaan olevan noin 810 vuonna 2025. Aloitteessa esitetty 320 euron suuruisen Helsinki-lisä kaikille Helsinki-lisän saajille on 56 euroa enemmän kuin tämänhetkinen Helsinki-lisä alle 1-vuotiaista lapsista. Esitetyn 320 euron suuruisen Helsinki -lisän maksaminen alle 3-vuotiaista lapsista lisäisi kustannuksia yhteensä noin 12,4 miljoonaa euroa vuodessa.

Yhteenveto

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mielestä on tärkeää, että perheillä on mahdollisuus valita oman elämäntilanteensa ja lapsensa edun mukaisesti joko lapsen hoitaminen kotona tai varhaiskasvatuspalveluiden käyttäminen. Perhevapaaudistuksen myötä perhe on halutessaan voinut saada kotihoidontukea jo vanhempainrahajaksojen välissä siitä alkaen, kun lapsi on noin kuuden kuukauden ikäinen. Tällä vanhempainvapaiden ja kotihoidon tuen yhdistelmällä alle 2-vuotiaan lapsen kotona hoitaminen on voinut mahdollistua taloudellisesti kestävämmällä tavalla kuin ennen uudistusta. Perhevapaaudistuksen vaikutuksia perheiden palveluiden käyttöön on kuitenkin vielä vaikea arvioida.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2025 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 10.9.2024 mennessä valtuutettu Mika Ebelingin 29.5.2024 jätetystä talousarvioaloitteesta, joka koskee kotihoidon tuen Helsinki-lisän maksamista 1-3-vuotiaille lapsille sekä sen korottamista. Aloitteessa esitetään, että perheiden valinnanmahdollisuus lasten hoitomuodon suhteen tulee turvata, koska vanhemmat ovat parhaita arvioimaan lastensa tarpeita. Aloitteessa ehdotetaan, että kotihoidon tuen Helsinki-lisä laajennetaan 1–3- vuotiaisiin lapsiin vuoden 2025 alusta alkaen. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan Helsinki-lisän määräksi 320 euroa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Riikka Reunanen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 32641
riikka.reunanen(a)hel.fi
Johanna Auer, erityissuunnittelija, puhelin: 310 56404
johanna.auer(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, kotihoidon tuen Helsinki-lisä 1-3 -vuotiaille, Ebeling Mika

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano